PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2022

Gemeente Edam-Volendam

Gemeente EDAM VOLENDAM

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Edam-Volendam
Postbus 180
1130 AD VOLENDAM

Onderwerp
Accountantsverslag 2022

Datum
24 mei 2022

Kenmerk
312020004.23.195

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2022 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Edam-Volendam is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 9 mei 2023 hebben wij de commissie Planning & Control geïnformeerd over onze voorlopige uitkomsten. Op 24 mei 2023 hebben wij een het accountantsverslag besproken met uw afdelingshoofd Bedrijfsvoering.

Bij de jaarrekening 2022 hebben wij op 24 mei 2023 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2022. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de raad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booij RA

ValidSigned door A. Booij RA
op 24-05-2023

Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 – 1509 2689

Remco Korhorn

Tel: 06 – 1099 9195

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij 2
2. Financiële positie en resultaat 7
3. Bevindingen eindejaarscontrole 12
4. Interne beheersing 28
5. Overige aangelegenheden 33

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 6 september 2022 (kenmerk 312020004.22.290) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Edam-Volendam.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol zoals op 24 november 2022 door de raad is vastgesteld (hierna: het controleprotocol), het normenkader en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2022 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben sluit aan op het controleprotocol. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). In uw controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2022 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: Jaarstukken 2022	**Fouten**	**Onzekerheden**
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 1.066.000	€ 3.198.000

De raad heeft in het accountantsprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op 25% van materialiteit, derhalve bedraagt de rapporteringstolerantie € 266.500.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2022 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

- De voortgang van de investeringsplanning en de beheersing van investeringskredieten.
- De voortgang en status van de lopende grondexploitaties (Broeckgouw, Blokwhere, Kraaiennest en Oude Seinpaal), inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen en de (mogelijke) impact van inflatie en kostenontwikkelingen op de waardering en resultaatprognoses.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels, mede in relatie tot (doorlopende) fouten in voorgaande jaren (2021 € 663.000).
- De kostentoerekening aan het product riolering in relatie tot de getroffen voorziening gemeentelijk rioleringsplan.
- De verantwoording en waardering van voorzieningen in relatie tot de aanwezigheid van actuele onderbouwingen (vanwege schattingselementen). Ultimo boekjaar 2022 was geen sprake van een voorzieningen voor onderhoud in verband met ontbreken actuele beheerplannen, maar van bestemmingsreserves.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder de afwikkeling van de over boekjaar 2021 gerapporteerde onzekerheden ad € 1.936.000 rondom de prestatielevering Wmo en Jeugd.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor de gemeente Edam-Volendam. Wij hebben op dit moment geen indicaties dat dit zich heeft voorgedaan.
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording (over boekjaar 2023).
- De kwaliteit van de IT-omgeving en de aandacht hiervoor in de (verbijzonderde) interne controle.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtpunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Bevindingen eindejaarscontrole'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn in materiële zin rechtmatig

Op basis van uw controleprotocol hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Op programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling, programma 5 Sociaal Domein/Samenleving, programma 6 Financiën & Algemene dekkingsmiddelen en onderdeel Overhead is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). Deze begrotingsrechtmatigheidsfouten werken voor een bedrag van € 166.000 door in ons rechtmatigheidsoordeel.

Tevens is sprake van kredietoverschrijdingen tot een bedrag van € 44.000 welke doorwerkt in ons rechtmatigheidsoordeel. Daarnaast is sprake van fouten als gevolg van niet rechtmatig aanbestede contracten voor een bedrag van € 241.000. Ten slotte is sprake van getrouwheidsfouten van per saldo € 66.000 welke tevens doorwerken als rechtmatigheidsfout.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in materiële zin, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2022.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Edam-Volendam. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Edam-Volendam zijn uiteengezet in de jaarrekening 2022 in onderdeel “Grondslagen”, bestaande uit de “Grondslagen voor de waardering” en de “Grondslagen voor de resultaatbepaling”. In de jaarrekening 2022 hebben zich ten opzichte van 2021 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevings-grondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeente Edam-Volendam.

Wij hebben het door het college van burgemeester en wethouders toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Geen geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de (niet materiële) fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Edam-Volendam op 31 december 2022 geeft in overeenstemming met het BBV.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van de gemeente, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader voor de financiële rechtmatigheid zoals op 24 november 2022 door de raad is vastgesteld.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de raad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2. Financiële positie en resultaat

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in relatieve zin iets af, maar stijgt in absolute zin

In het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2022 bedraagt € 4.502.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 573.000 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerd resultaat over 2022 € 3.929.000 voordelig bedraagt. Dit gerealiseerd resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2022	2021	2020	2019
Eigen vermogen per 1 januari	**72.031**	**70.722**	**74.140**	**73.155**
Tussentijdse resultaatbestemming	573	-/- 1.457	-/- 1.251	-/- 1.314
Gerealiseerd resultaat (-/- = nadelig)	3.929	2.766	-/- 2.167	2.299
Totaal (‘gerealiseerd *saldo van baten en lasten*’)	**4.502**	**1.309**	**-/- 3.418**	**985**
Eigen vermogen per 31 december	**76.533**	**72.031**	**70.722**	**74.140**

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw raad. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2022 49% van het balanstotaal (2021: 51% van het balanstotaal) en daarmee in relatieve zin iets gedaald. In absolute zin is het eigen vermogen toegenomen in 2022. In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college van burgemeester en wethouders een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2022. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2022 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Edam-Volendam ook het gerealiseerd resultaat. Dit is het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse toevoegingen aan reserves. De toevoegingen aan dan wel onttrekkingen uit reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerd resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming. Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten	103.538	
Totale lasten	99.037	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**4.502**
Af: toevoegingen aan reserves	7.639	
Bij: onttrekkingen uit reserves	7.066	
Saldo mutaties reserves		**-/- 573**
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		**3.929**

De exploitatie over 2022 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 4.502.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) saldo van € 2.740.000 voordelig. Dit is een voordeel van € 1.762.000. Het voordelig gerealiseerd resultaat van € 3.929.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het gerealiseerd resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Het voordelige exploitatieresultaat 2022 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Kortheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders geeft aan dat het beschikbare weerstandsvermogen past binnen het kaders zoals dit door de raad is vastgesteld

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling, zie de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing") heeft het college van burgemeester en wethouders bepaald op €25.640.000. In 2021 bedroeg deze €23.782.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve ten opzichte van 2021 gestegen.

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" heeft het college van burgemeester en wethouders een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2022 tot een bedrag van €10.222.000 (2021: €9.494.000). Op basis van deze kwantificering is de weerstandsratio voor 2022 2,5 (2021: eveneens 2,5). Deze ratio is hoger, zo geeft het college van burgemeester en wethouders aan, dan de gewenste ratio van 1,0 – 1,4 (bandbreedte) die de raad in de "Nota weerstandsvermogen en risicomanagement" heeft aangegeven.

Ten opzichte van 2021 is sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's, maar ook van een stijging van de beschikbare weerstandcapaciteit. Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing". Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering was goed

Bij de start van de controle van de jaarrekening 2022 waren de concept jaarstukken 2022 gereed. De oplevering van de onderbouwende stukken was volledig, met uitzondering van de grondexploitaties, voortgezette controle en SiSa-regeling VWS H25. Na de start van de controle van de jaarrekening 2022 hebben wij de volledige en constructieve, prettige medewerking van uw organisatie gehad.

Wel is de doorlooptijd van de controle langer geweest dan gepland. Dit heeft onder andere te maken gehad met de druk op de ambtelijke organisatie in verband met de implementatie van het nieuwe financieel systeem, nieuwe activiteiten voor de gemeente die tijd kosten (denk aan toename van het aantal SiSa-regelingen, waaronder opvang ontheemden Oekraïne en energietoeslag) en het feit dat de oplevering van informatie door zorginstellingen niet conform de door u afgesproken planning met deze instellingen, is aangeleverd.

Om de doorlooptijd van de controle volgend jaar wel volgens planning uit te voeren hebben wij reeds afspraken gemaakt met uw medewerkers over de planning van de controle van de jaarrekening 2023, rekening houdende met de implementatie van het nieuwe financieel systeem.

Lening met Pius X gewaardeerd overeenkomstig 2021

In 2010 heeft, na verbouwing van Pius X, een eigendomsoverdracht plaatsgevonden van de nieuwbouw aan Club en Buurthuis Werk (CBW). Door middel van een zakelijk recht was het eigendom bij CBW terecht gekomen. Het zakelijk recht was gefinancierd met een door de gemeente aan CBW verstrekte lening ter grootte van de bouwkosten ad € 6,7 miljoen (na aflossing van het belastingvoordeel). Na ongeveer tien jaar zou CBW het eigendom weer overdragen aan de gemeente tegen de oorspronkelijke aanschafwaarde.

In de jaarrekening tot en met 2020 was de voorziening “afschrijving Pius X” opgenomen. Deze voorziening was in 2010 gevormd om een risico op waardevermindering als gevolg van afschrijvingen te dekken. Echter, omdat het BBV voorschrijft dat verkrijgingen tegen de “historische aanschafwaarde” moeten worden verantwoord, kon de getroffen voorziening niet ingezet worden om een eventueel waardeverlies te dekken. Dat zal er overigens immers ook niet zijn, omdat overeengekomen is dat het pand tegen de oorspronkelijke aanschafwaarde van € 6,7 miljoen wordt teruggenomen. Omdat de voorziening, op basis van de voorschriften uit het BBV, echter niet kan worden aangewend bij de toekomstige overdracht, is de voorziening in de jaarrekening 2021 ad € 1.210.000 vrijgevallen. Bij het vaststellen van de jaarstukken 2021 is dit bedrag toegevoegd aan de nieuw gevormde bestemmingsreserve “Pius X” in afwachting van de afwikkeling van de overdracht van het pand, omdat nog niet voldoende duidelijk is hoe deze afwikkeling plaats zal vinden.

Omdat het eigendom van het pand nog niet is overgedragen aan de gemeente is de lening van € 6,7 miljoen, zoals verantwoord onder de financiële vaste activa, gepresenteerd en gewaardeerd overeenkomstig 2021. Pas wanneer het college afspraken heeft kunnen maken, zal verwerking daarvan in de jaarrekening (van dat jaar) plaats kunnen vinden.

Actualisatie van de grondexploitatie leidt tot geringe bijstellingen van de verwachte resultaten

Een belangrijk risico dat wij onderkennen in het kader van de jaarrekeningcontrole is de waardering van de grondexploitaties. De grondexploitaties hebben ultimo 2022 een (netto) boekwaarde van circa € 7.987.000 voordelig. De boekwaarde is ten opzichte van 2021 circa € 2.822.000 toegenomen. De toename van de boekwaarde (mutatie onderhanden werk) is het saldo van gemaakte kosten ad € 5.180.000, de gerealiseerde opbrengsten ad € 2.379.000 en de resultaatneming ad € 21.000 in 2022. De boekwaarde van het onderhanden werk neemt vooral toe door de kosten die op het complex Broeckgouw zijn gemaakt in verband met woonrijpmaken. Deze kosten houden verband met de eindfase waarin de exploitatie is gekomen.

De grondexploitatie is één van de posten die gevoelig kan zijn voor de economische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een stagnerende vraag naar kavels of dalende verkoopprijzen of kostenstijgingen. Hierdoor kan het verwachte resultaat van een project gaan afwijken ten opzichte van eerdere prognose. Voor een nadere onderbouwing van de ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf “Grondbeleid” in het jaarverslag. Daarin worden ontwikkelingen in de complexen, de prognoses voor de komende jaren en de mogelijke risico’s nader toegelicht.

Op basis van onze controle brengen wij het volgende onder uw aandacht:

Broeckgouw ontwikkelt zich positief
De exploitatie Broeckgouw bevindt zich in een vergevorderde fase en zal naar verwachting van het college eind 2023 kunnen worden afgerond. Omdat de resterende looptijd steeds beperkter wordt, worden de restramingen harder. Op basis van de actualisatie van de grondexploitatie kon in 2022, net als in voorgaande jaren het geval was, een tussentijdse winst genomen worden. Over het jaar 2022 bedroeg deze € 358.000

Op basis van de meest recente actualisatie van de grondexploitatie is de eindwaarde bijgesteld op € 10,3 miljoen (winst). Hiervan is tot en met 2022 een bedrag van € 9,6 miljoen aan tussentijdse winst genomen. Voor zover het college momenteel kan overzien, hebben eventuele risico’s geen grote gevolgen voor de winstgevendheid van de grondexploitatie. De boekwaarde van Broeckgouw bedraagt per 31-12-2022 € 7,3 miljoen voordelig. Gelet op de inschatting van de nog te maken kosten ad € 6,1 miljoen en de nog te realiseren opbrengsten van € 0,1 miljoen, zal naar verwachting van het college de “resterende” eindwaarde € 1,3 miljoen voordelig bedragen. De nog te maken kosten ad € 6,1 miljoen zijn daarmee voor een belangrijk deel bepalend voor het uiteindelijke resultaat. Omdat sprake is van een korte resterende loopduur en omdat al diverse verplichtingen zijn aangegaan, is het risico op forse waardeveranderingen gedurende de resterende looptijd van de exploitatie, volgens het college gering.

Blokwhere is afgesloten in 2022
De exploitatie Blockwhere is afgesloten in 2022. Het eerder ingecalculeerde verlies van € 396.000 is daarbij iets lager uitgevallen en bedroeg € 380.000, waardoor sprake is van een klein voordeel van € 16.000.

Kraaiennest zal in 2023 worden afgesloten
De verwachting van het college was dat de exploitatie van het Kraaiennest in 2022 kon worden afgesloten. Omdat diverse werkzaamheden in de openbare ruimte pas in 2023 konden worden uitgevoerd, is de afwikkeling van deze exploitatie nu in 2023 voorzien. Naar verwachting van het college kan daarbij een voordelig resultaat worden behaald van circa € 15.000.

Tussentijdse winstneming Oude Seinpaal
Gelet op de voortgang van de exploitatie heeft het college in 2022 een tussentijdse winst kunnen nemen van € 43.000. Na winstneming bedraagt de boekwaarde per 31 december 2022 € 681.000 voordeling. Op basis van de actualisatie van grondexploitatie verwacht het college dat, na afsluiting in 2023, het resterende voordelige saldo circa € 176.000 zal bedragen. Het uiteindelijke resultaat is vooral afhankelijk van de nog te maken kosten in 2022 en 2023 voor in totaal € 558.000. Omdat de resterende looptijd gering is, schat het college in dat de impact van mogelijke prijsstijgingen ten aanzien van de nog te maken kosten, gering is.

Evalueer uw boekingsgang rondom de voorzieningen

In de jaarrekening zijn diverse voorzieningen, voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is, gevormd. Deze voorzieningen worden in beginsel gevormd voor het bedrag dat de gemeente aan middelen heeft ontvangen ten behoeve van een specifiek doel (gebonden middelen). Uitgaven die de gemeente doet dienen rechtstreeks ten laste van de betreffende voorziening te worden gebracht oftewel aangewend.

Wij hebben vastgesteld dat uitgaven voor een bedrag van circa € 153.000 die de gemeente heeft gedaan niet rechtstreeks ten laste van de betreffende voorziening zijn gebracht, maar via het overzicht van baten en lasten wordt verantwoord. Hierdoor zijn de respectievelijke baten en lasten circa € 153.000 te hoog verantwoord (geen impact op het gerealiseerd resultaat). Wij adviseren om de boekingsgang te evalueren en de bestedingen voortaan rechtstreeks ten laste van de getroffen voorzieningen te brengen.

Voorziening pensioenverplichtingen (gewezen) wethouders

Op de balans is overeenkomstig het BBV een voorziening gevormd om de toekomstige pensioenverplichtingen van (voormalig) wethouders te kunnen dekken. In 2022 is een bedrag van € 132.000 aangewend als gevolg van in 2022 uitbetaalde pensioenen en € 256.000 vrijgevallen onder andere door de gestegen rekenrente van 0,528% naar 2,472% (wettelijk bepaald). Bij deze verplichtingen is tevens rekening gehouden met de indexatie van 11,96% per 1-1-2023 zoals door het ABP bekend is gemaakt. Hierdoor viel de (per saldo) vrijval lager uit. De voorziening heeft ultimo 2022 een saldo van € 2.391.000.

Bij de controle hebben wij vastgesteld dat niet aan alle toekomstige pensioenverplichtingen van (voormalig) wethouders een actuariële berekening van de toekomstig pensioenverplichting ten grondslag ligt. Dit wordt veroorzaakt doordat voor bijvoorbeeld voor de voormalige wethouders van de voormalige gemeente Zeevang een ander beleid wordt gehanteerd (in ons accountantsverslag 2020 zijn wij hier uitgebreid op ingegaan). Wij adviseren u om één uniform beleid toe te passen en jaarlijks alle toekomstige pensioenverplichtingen van (voormalig) wethouders te onderbouwen middels een actuariële berekening.

Voorziening verlofsparen gevormd – deze zal de komende jaren waarschijnlijk toenemen

Medewerkers kunnen op basis van de CAO Gemeenten vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier volgens de Commissie BBV een voorziening voor gevormd te worden. De hoogte van deze voorziening hangt onder andere af van de mate waarin medewerkers gebruik gaan maken van deze regeling.

In de jaarrekening 2022 heeft het college een voorziening getroffen voor een bedrag van € 177.000. Deze voorziening is bepaald door het verlof te kwantificeren van de medewerkers die zich hebben aangemeld voor “verlofsparen”. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 “verlofsparen”. Niet al uw medewerkers hebben hier gebruik van gemaakt, waardoor de omvang van de voorziening relatief van beperkte omvang is.

Mogelijk dat dit in de komende jaren het beroep op deze mogelijkheid vanuit uw medewerkers groter gaat worden. Wij adviseren u hier alert op te zijn en blijven, omdat dit niet alleen financiële gevolgen kan hebben (het treffen van een voorziening), maar ook kan betekenen dat verloftegoeden significant kunnen gaan toenemen, met als gevolg dat u (eerder) personeel moet gaan vervangen. Op het moment dat medewerkers het tegoed aan “verlofsparen” opnemen zal de voorziening voor het deel dat opgenomen wordt vrijvallen, waardoor budget beschikbaar komt om eventueel een vervanger aan te trekken.

Voor de komende jaren adviseren wij u dit goed te blijven volgen en te analyseren, omdat enerzijds u de risico’s zult moeten voorzien, maar anderzijds geen sprake mag zijn van een arbeidskosten gerelateerde verplichting met gelijkblijvende omvang. De Commissie BBV adviseert hierbij om na te gaan of u in de toekomst mogelijk gebruik kunt maken van ervaringscijfers.

Onderzoek de kostentoerekening aan het product riolering

Op de balans is onder de voorzieningen de voorziening gemeentelijk rioleringsplan opgenomen. Deze voorziening heeft ultimo 2021 een saldo van € 8.860.000. De voorziening is opgenomen onder de “Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is”. Het jaarlijks resultaat op het product riolering wordt toegevoegd (overschot) of onttrokken (tekort) aan de voorziening, waardoor eventueel overtollige middelen beschikbaar blijven (gesloten systeem) voor het beheer aan het rioolstelsel.

Voorgaand jaar hebben wij geconstateerd dat stelselmatig sprake is van een overschot op het product riolering en dat derhalve de voorziening in omvang toeneemt. Voor 2022 is wederom sprake van een overschot. In de volgende tabel (bedragen x € 1.000) hebben wij het verloop van de afgelopen jaren weergegeven:

Jaar	Stand voorziening 1-1 boekjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand voorziening 31-12 boekjaar
2017	6.174	550	-	6.724
2018	6.724	631	-	7.355
2019	7.355	653	-	8.008
2020	8.008	580	-	8.588
2021	8.588	203	-	8.791
2022	8.791	87	18	8.860

In de Notitie Lokale heffingen (april 2021) heeft de Commissie BBV een stellige uitspraak gedaan dat er extracomptabel moet worden aangetoond dat de middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is binnen een redelijke termijn worden ingezet ter bestrijding van de lasten waarvoor een heffing is opgelegd.

Het college heeft de afgelopen periode onderzoek gedaan naar het oplopen van de voorziening en beoordeeld of het beschikbare saldo de komende jaren ingezet zal worden voor het beheer aan uw rioolstelsel. Naar verwachting van het college zal het beschikbare saldo de komende jaren afnemen, omdat een aantal grotere projecten zullen worden gerealiseerd en de planning is om vanaf verslagjaar 2024 een nieuw gemeentelijk rioleringsplan te hebben waar rekening wordt gehouden met het beschikbare saldo. Wij zullen deze ontwikkelingen blijven volgen.

Op basis van het BBV dient een voorziening voor groot onderhoud te worden gevormd

In de jaarrekening 2022 zijn diverse bestemmingsreserves voor groot onderhoud aan uw kapitaalgoederen opgenomen. De reden hiervan is dat u tot en met heden niet beschikt over beheerplannen die voldoen aan de vereisten zoals opgenomen in het BBV om een voorziening voor groot onderhoud te vormen. Het is tijdelijk toegestaan om voor meerjarig grootonderhoud een bestemmingsreserve aan te houden, maar het is wel de bedoeling dat hier, op basis van een recent en adequaat beheerplan, zo spoedig mogelijk weer een voorziening voor wordt gevormd. Vanuit het oogpunt van risicobeheersing en inzicht in de financiële positie is het overigens aan te raden altijd zorg te dragen voor recente en adequate beheerplannen.

In de ‘Notitie omzetting voorziening’ van de afdeling concern control is een aanpak uitgewerkt om tot actuele en adequate beheerplannen te komen die voldoen aan de vereisten zoals opgenomen in het BBV. Naar verwachting zal het college nog in 2023 met actuele en adequate beheerplannen komen wat zal betekenen dat ofwel in de jaarrekening 2023 ofwel in de jaarrekening 2024 weer een voorziening voor groot onderhoud zal worden gevormd. Dan zal ook bekend zijn of het spaarbedrag in de diverse bestemmingsreserves toereikend is.

Wij hebben het college geadviseerd om met ons in gesprek te blijven over het moment van het treffen van de voorzieningen en de verwerkingswijze daarvan.

Toename saldo ontvangen bedragen met specifiek bestedingsdoel

Uw gemeente heeft diverse subsidies ontvangen of toegekend gekregen in de afgelopen jaren, zowel vanuit het rijk (deels verantwoord via de SiSa-bijlage) als vanuit de provincie. De nog te besteden middelen zijn op de balans onder de overlopende passiva (ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel) opgenomen. In de afgelopen jaren is het saldo van de nog te besteden middelen steeds wat toegenomen. Ultimo 2022 staat een bedrag van € 7,7 miljoen aan ontvangen, maar nog te besteden voorschotbedragen open (2021: € 5,9 miljoen).

Het oplopend saldo wordt enerzijds verklaard door nieuwe (SiSa-)regelingen. Met onze brief van 6 februari 2023 hebben wij u hier reeds over geïnformeerd. Bij uw gemeente is sprake van 8 nieuwe regelingen in 2022. Daarnaast neemt het saldo toe door aanvullend ontvangen voorschotbedragen in 2022 voor projecten waar u ook reeds eerder voorschotten voor ontvangen heeft, zoals bijvoorbeeld de bijdrage vanuit de vervoersregio voor de 3^{e} ontsluitingsweg.

Wat opvalt is dat er inmiddels voor diverse projecten of regelingen voorschotbedragen zijn ontvangen, maar waar (nog) geen sprake is van bestedingen. Hoewel daar momenteel geen indicaties voor zijn, kan het natuurlijk voorkomen dat u, vanwege geen of onderbestedingen of het verstrijken van deadlines, bedragen moet terug betalen. Het financiële risico voor de jaarrekening is daarbij overigens beperkt, omdat bij geen van deze regelingen en projecten al een subsidiebate is verantwoord. Als er al sprake is van een ontvangen voorschot, dan is deze verantwoord onder de kortlopende schulden. Wij adviseren u gemeente om de inkomende subsidiestromen in kaart te brengen, deze subsidies te beleggen bij een verantwoordelijk dossierbeheerder en een intern controleur, en besluiten te nemen of en wanneer projecten kunnen worden uitgevoerd. Waar nodig en mogelijk kan dan uitstel aangevraagd worden, en verkleint u het risico dat subsidies in zijn geheel terugbetaald moeten worden.

Verplichtingen en lasten zijn € 51.000 te laag verantwoord

Aan de hand van de voortgezette controle controleren wij of de verplichtingen per balansdatum volledig zijn verantwoord. De voortgezette controle houdt in dat wij de betalingen in 2023 beoordelen en vaststellen of deze betrekking hebben op 2022. In geval een betaling betrekking heeft op 2022 dient hiervoor per balansdatum een verplichting voor te worden verantwoord.

Bij de voortgezette controle is vastgesteld dat voor een bedrag van circa € 51.000 onterecht geen verplichting is gevormd per balansdatum. Hierdoor zijn de verplichtingen en lasten voor circa € 51.000 te laag verantwoord.

Europese aanbestedingen: rechtmatigheidsfouten van in totaal € 241.000.

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij de controle van de jaarrekening 2022 hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2022 is nageleefd.

Op basis van de spendanalyse constateren wij dat voor 4 dossiers de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Wij merken op dat deze bevindingen zijn geconstateerd door uw gemeente en voortkomen uit financiële beheershandelingen van voor 2022. De onrechtmatigheidsfout komt uit op een bedrag van € 241.000.

Gelet op de omvang van dit bedrag heeft deze rechtmatigheidsfout geen effect op de strekking van de controleverklaring. De fouten hebben betrekking op contracten welke Europees aanbesteed hadden moeten worden, die (in voorgaande jaren) zijn aangegaan of uitgaven waar geen contract aan ten grondslag ligt, maar waar uw gemeente al geruime tijd leveringen en diensten afneemt van derden. Zolang bij deze dossiers geen nieuwe (Europese) aanbesteding plaatsvindt, zullen de kosten die hierop betrekking hebben onrechtmatig zijn Wij adviseren u te onderzoeken of het wenselijk is de dossiers door te laten lopen, of dat er toch (nieuwe) aanbestedingen opgestart moeten worden.

Onzekerheden sociaal domein – prestatielevering niet vastgesteld

Het vaststellen dat de prestaties in het kader van de Wmo ZIN en Jeugdwet ZIN zijn geleverd, moet op twee manieren worden vastgesteld, namelijk:

- Enerzijds via de productieverantwoordingen van de zorginstelling die zijn voorzien van een controleverklaring met goedkeurend oordeel van de accountant van de zorginstellingen. Zorginstellingen zijn op basis van het “Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2022” verplicht bij productieverantwoordingen boven de € 125.000 een controleverklaring van de accountant van de zorginstelling toe te voegen. De accountant stelt bij de controle onder andere vast dat de zorg is geleverd.

- Anderzijds door bij productieverantwoordingen zonder controleverklaring, of in die gevallen waar geen goedkeurende controleverklaring is verstrekt, het college van burgemeester en wethouders aanvullende controles uit te laten voeren om vast te stellen dat de prestaties zijn geleverd. Dit kan bijvoorbeeld door middels een telefonische enquête vast te stellen dat de cliënt de zorg heeft ontvangen.

Over 2022 is in totaal € 420.000 aan bestedingen in het kader van de Wmo ZIN en in totaal € 716.0000 aan bestedingen in het kader van Jeugdwet ZIN niet voorzien van een productieverantwoording met (goedkeurende) controleverklaring van de accountant van de zorginstelling of zijn geen aanvullende controles uitgevoerd om vast te stellen dat de prestaties zijn geleverd. Wij hebben deze bestedingen daarom als onzeker aangemerkt. Deze cumulatieve onzekerheden passen binnen grenzen voor goedkeuring.

In 2022 heeft het college onderzoeken door een extern bureau laten uitvoeren om de afhankelijkheid van zorginstellingen en de door hen afgegeven productieverantwoordingen met controleverklaring te beperken. Deze onderzoeken hebben echter niet geleid tot de gewenste resultaten (beperken van de afhankelijkheid). Voor 2023 en verder vinden vervolggesprekken plaats om tot het gewenste resultaat te komen. Wij denken hierin graag met u mee.

Onzekerheden Pgb’s (Wmo en Jeugdwet)

Bij de controle op de Persoonsgebonden budgetten (Pgb’s) voor de Wmo en de Jeugdwet is het van belang om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen. Uw gemeente kent de Pgb’s toe voor jeugdzorg en Wmo. De Pgb-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2022 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen. De SVB beoordeelt een deel van de bestedingen

ten laste van de pgb-budgetten als onrechtmatig. Dit betekent voor uw gemeente voor de Jeugd pgb's een meest waarschijnlijke fout van € 3.959 en voor Wmo pgb's € 3.161.

De Auditdienst SVB controleert niet de prestatielevering die ten grondslag dient te liggen aan de Pgb's, omdat de SVB niet op prestatielevering toetst. Daarom dient de gemeente zelfstandig onderzoek naar de prestatielevering uit te voeren, bijvoorbeeld aan de hand van de BADO-notitie "PGB-verantwoording/controle door gemeenten" d.d. 13 maart 2018, om vast te stellen dat er daadwerkelijk prestaties aan de Pgb's ten grondslag liggen.

Uw college heeft een dergelijk onderzoek naar de prestatielevering van de Pgb's uitgevoerd voor 2022. Tijdens dit onderzoek is € 188.000 aan Pgb's onderzocht, waarbij € 15.000 aan fouten is geconstateerd welke wij meewegen in ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel. De massa aan Pgb's dat niet is onderzocht (€ 214.000) hebben wij als onzeker gekwalificeerd.

Er is geen sprake van begrotingsonrecht-matigheid die, in materiële zin, doorwerkt in ons oordeel

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door de raad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de raad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de raad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 (welke van toepassing is op de jaarrekening 2022) van de Commissie BBV.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de raad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij sprake is van een overschrijding van de lasten op de volgende programma's en onderdelen:

- Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling voor een bedrag van € 2.069.000.
- Programma 5 Sociaal Domein/Samenleving voor een bedrag van € 633.000.
- Programma 6 Financiën & Algemene Dekkingsmiddelen voor een bedrag van € 273.000.
- Onderdeel Overhead voor een bedrag van € 166.000.

Van de totale overschrijding ad € 3.141.000 werkt in totaal € 166.000 als fout mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

Naast overschrijdingen van lasten per programma, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotingsrechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de toelichtingen die zijn opgenomen in de jaarrekening en in het onderdeel “Begrotingsonrechtmatigheden”, zoals opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders, waarin een analyse van de (begrotings-) afwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid 2022 is opgenomen.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2022 voor een totaalbedrag van € 1.605.000 voorgedaan, waarvan een bedrag van € 44.000 meeweegt in ons rechtmatigheidsoordeel. Ook hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting die het college in de rechtmatigheidsverantwoording heeft opgenomen.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2022 van € 216.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Met ingang van boekjaar 2018 dienen ook de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in de Regeling Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De naleving van de anticumulatiebepaling maakt derhalve geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden. In 2022 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

Bij de controle van de WNT-verantwoording 2022 stelden wij wel vast dat er geen sprake was van een (zichtbare) interne controle op de opgestelde WNT-verantwoording. Wij vragen uw aandacht voor de inhoudelijke controle, bijvoorbeeld het beoordelen van de juistheid van de looncodes die wel of niet zijn meegenomen en de zichtbare vastlegging van het uitgevoerde controlewerk.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2023 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2022 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 onder Single information, Single audit (SiSa) vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Hierna treft u deze tabel aan.

Nr	Volg nr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A13	1	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Fout		
A13	2	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Onzekerheid		
A16	1	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
A16	2	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		
B2	1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid		
C32	1	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Fout		
C32	2	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Onzekerheid		
C55	1	Aanpak energiearmoede	Fout		
C55	2	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid		
C62	1	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout		

C62	2	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid		
D8	1	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Fout		
D8	2	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Onzekerheid		
D14	1	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout		
D14	2	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid		
E44B	1	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E44B	2	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
G2	1	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	Fout		
G2	2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G2	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G2	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	1	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	2	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	4	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	5	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Fout		

G3	6	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	7	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	8	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	9	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	10	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	1	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Fout		
G4	2	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	3	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Fout		
G4	4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	5	Tozo 2_ gemeentedeel 2022	Fout		
G4	6	Tozo 2_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	7	Tozo 3_gemeentedeel 2022	Fout		
G4	8	Tozo 3_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	9	Tozo 4_gemeentedeel 2022	Fout		
G4	10	Tozo 4_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	11	Tozo 5_gemeentedeel 2022	Fout		
G4	12	Tozo 5_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		

G4	13	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G4	14	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	15	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G4	16	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G10	1	Wet inburgering_ gemeentedeel 2022	Fout		
G10	2	Wet inburgering_ gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G12	1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_ gemeentedeel 2022	Fout		
G12	2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G12	1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G12	2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G12	1	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie	Fout		

		kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)_gemeentedeel 2022			
G12	2	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G13	1	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2022	Fout		
G13	2	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G13	3	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2022	Fout		
G13	4	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
H4	1	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout		
H4	2	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid		
H8	1	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Fout		
H8	2	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Onzekerheid		
H12	1	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Fout		
H12	2	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Onzekerheid		
H25	1	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Fout		
H25	2	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Onzekerheid		

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid: goedkeurend

Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) en die, zoals voorgeschreven via de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa, gerapporteerd moeten worden.

M&O-beleid inzake de Wet Inburgering 2021 niet formeel vastgesteld

Op 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door uw gemeente. Van uw gemeente wordt verwacht dat, in aanvulling op het bestaande M&O-beleid, specifiek aandacht wordt besteed aan de Wet Inburgering 2021. Van de externe accountant wordt verwacht dat zij de opzet van het M&O-beleid van de gemeente inzake de Wet Inburgering controleert of het toereikend is.

Op basis van gesprekken met uw medewerkers hebben wij vastgesteld dat uw gemeente over een M&O-beleid beschikt, echter blijkt dat er geen sprake is van een formeel vastgesteld M&O-beleid specifiek voor de Wet Inburgering 2021.

4. Interne beheersing

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle 2022

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij de managementletter 2022 d.d. 24 januari 2023 met kenmerk 312020004.22.380 uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit deze managementletter verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Managementsamenvatting

Status rechtmatigheidsverantwoording

- De introductie van de rechtmatigheidsverantwoording is uitgesteld tot de jaarrekening voor het verslagjaar 2023, welke in 2024 wordt vastgesteld.
- Het intern controleplan bevat belangrijke randvoorwaarden om een rechtmatigheidsverantwoording op te kunnen stellen. In het interne controleplan is opgenomen dat geplande werkzaamheden in werkprogramma's per proces worden uitgewerkt op basis van controledoelstellingen. Ons advies is om na te gaan in hoeverre de door uw geïdentificeerde controledoestellingen per post en de geplande werkzaamheden aansluiten op de controledoestellingen die door ons als accountant zijn geformuleerd
- Neem kennis van de "Rapportage VIC" van december 2022. De geconstateerde bevindingen en conclusies en de daarbij gegeven aanbevelingen worden door ons onderschreven.

Uw interne beheersing

- U heeft het afgelopen jaar stappen heeft gezet in het beschrijven van de opzet van processen en daarin opgenomen interne beheersmaatregelen. Wij adviseren ten minste de materiële processen uitgebreid te (blijven) beschrijven en te zorgen dat interne beheersmaatregelen duidelijk worden beschreven volgens het "6-W principe".
- U heeft nog geen (gemeentebrede) frauderisicoanalyse opgesteld en er wordt ook niet gerapporteerd aan de Commissie Planning & Control over frauderisico's en de beheersing daarvan. Zorg dat u ten tijde van het opstellen van de jaarstukken 2022 beschikt over een frauderisicoanalyse.
- Er is intern veel aandacht om de betrouwbaarheid en continuïteit van de IT omgeving verder te verbeteren. Wij hebben diverse adviezen gegeven om de IT omgeving verder te verbeteren, waaronder het laten uitvoeren van een IT-audit.

Procesbevindingen

- Om de voortgang van de realisatie van de aanbevelingen organisatiebreed te borgen heeft u de "monitor verbetering interne processen" ontwikkeld. Uit de monitor blijkt dat een aantal van de aanbevelingen door u zijn opgevolgd en een aantal nog niet.
- Wij hebben een aantal nieuwe procesbevindingen gerapporteerd om uw processen verder te verbeteren. Dit betreft:
  - Het uitvoeren van een (zichtbare) interne controle op de juistheid van de maatstaven in de algemene uitkering.
  - Het onderzoeken van de mogelijkheid om een interne controle uit te voeren op de eigen bijdragen WMO.
  - De journaalposten vanuit de uitkeringenadministratie zijn niet juist verwerkt in de financiële administratie en zal gecorrigeerd worden.
  - De tijdige uitvoering van de interne controle op de WMO en Jeugdwet. Voor 2022 loopt deze achter op uw planning.
  - Het uitvoeren van de (Verbijzonderde) interne controle op de energietoeslag en aanpak energiearmoede.

Aandachtspunten voor de jaarrekening

- Gemeenten zijn vanaf 2022 verplicht om in de jaarrekening 2022 aan te geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo.
- Wij adviseren om de betrouwbaarheid en redelijkheid van de belangrijkste schattingselementen die ten grondslag liggen aan de waardering van de grondexploitaties tijdig te evalueren en de uitgangspunten die hieraan ten grondslag liggen, waar nodig, te actualiseren.
- Op basis van het BBV dient uiteindelijk weer een voorziening voor groot onderhoud te worden gevormd. Hiervoor is intern een notitie geschreven, waarin richtlijnen en aandachtspunten zijn opgenomen. Wij adviseren u om kennis te nemen van deze notitie.
- Medewerkers kunnen op basis van de CAO Gemeenten vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Voor de jaarrekening 2022 adviseren wij u om te onderzoeken of u een voorziening 'verlofsparen' moet vormen.
- Wij adviseren de borg- en garantstellingen te beoordelen op het risico van aanspraken richting uw gemeente en de mogelijk financiële gevolgen in beeld te brengen.

Het jaar 2023 zal verder voor een belangrijk deel in het teken (moeten) staan van:

- De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Aandachtspunten zijn de actualisatie van de beschrijvingen van financiële processen, het tijdig opstellen (actualiseren) van het intern controleplan en het tijdig uitvoeren van interne controles. Wij verwijzen u voor dit onderwerp ook naar onze managementletter en het volgende tekstblok.
- De implementatie van het nieuwe financieel pakket. In dit verband is het belangrijk dat het college ook een onderzoek naar de kwaliteit van de getroffen interne beheersingsmaatregelen laat uitvoeren door een IT-auditor (nulmeting).
- De actualisatie van de frauderisicoanalyse en het bespreken van uitkomsten met het bestuur (Commissie Planning en Control c.q. de raad).

Rechtmatigheids-verantwoording wordt met ingang van 2023 ingevoerd

In de meicirculaire 2018 (en de daarna verschenen informatie en besluiten) heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna ministerie BZK) aangegeven dat met ingang van het boekjaar 2023 het college een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet afgeven. Tot en met de jaarrekening 2022 geeft de accountant bij de jaarrekening van uw gemeente een controleverklaring af, met daarin een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Dat tweede oordeel, de rechtmatigheid, verdwijnt vanaf de jaarrekening 2023. Het ministerie van BZK heeft via de nieuwsbrief IBI (nummer 109, juni 2022) aangegeven dat de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording uitgesteld wordt tot in ieder geval de jaarrekening 2023. Inmiddels is duidelijk dat dit ook het definitieve invoeringsjaar is. Dit betekent dat vanaf dan onze controleverklaring alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die door het college in de jaarrekening wordt opgenomen) bevat.

Vanaf het verslagjaar 2023 moet het college zichzelf over rechtmatigheid verantwoorden. In de jaarrekening dient daartoe de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. In de paragraaf Bedrijfsvoering kan een uitgebreidere toelichting op rechtmatigheidsbevindingen door het college worden gegeven.

In onze managementletter over het jaar 2022, maar ook in de managementletter 2021 en het accountantsverslag 2021, zijn wij ingegaan op wat dit allemaal voor uw gemeente betekent. De belangrijkste punten hebben wij hierna samengevat en, waar noodzakelijk, aangevuld met recente ontwikkelingen:

- Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft de commissie BBV een model tekst ontwikkeld. Met dit verplichte model moet het college zich verantwoorden over de rechtmatigheid, eventuele afwijkingen en onduidelijkheden. Relevant hiervoor is de “verantwoordingsgrens”. Dit is het bedrag, dat ligt tussen 0% en 3% van de lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden gerapporteerd door het college. Fouten en onduidelijkheden (zie verderop in dit onderdeel) worden niet bij elkaar opgesteld.

- In de paragraaf Bedrijfsvoering moet vervolgens een toelichting worden gegeven op de afwijkingen en de maatregelen die het college neemt om deze in de toekomst te voorkomen. Een rapporteringsgrens kan gebruikt worden om geconstateerde fouten die onder de verantwoordingsgrens vallen toch inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad. De gemeenteraad zou bijvoorbeeld

kunnen bepalen dat deze afwijkingen door het college moeten worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door deze laatste afwijkingen in de paragraaf Bedrijfsvoering te rapporteren, informeert het college de gemeenteraad over de kwaliteit van de interne beheersing en de uitkomsten daarvan. Meer hierover kunt u ook lezen in de Notitie Bedrijfsvoering van de commissie BBV.

- Een belangrijke wijziging met betrekking tot het normenkader is dat vanaf 2023, het normenkader expliciet door de gemeenteraad moet worden vastgesteld.
- De commissie BBV heeft inmiddels de herziene kadernota uitgebracht (hierna Kadernota rechtmatigheid 2023), waarin zij haar visie geeft over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Het doel is uiteindelijk dat de gemeente zelfstandig de in de Kadernota rechtmatigheid 2023 benoemde rechtmatigheidscriteria (het begrotingscriterium, het M&O-criterium en het voorwaardencriterium) afdekt. In paragraaf 1.4 van de Kadernota rechtmatigheid 2023 is een tiental stellige uitspraken gedaan en zijn zeven aanbevelingen gedaan. Deze worden in de Kadernota rechtmatigheid 2023 verder uitgewerkt. Deze stellige uitspraken en aanbevelingen kunnen u helpen bij de verdere implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording binnen uw gemeente. Een aantal van deze stellige uitspraken en aanbevelingen willen wij graag (nogmaals) onder uw aandacht:
    - De kadernota 2023 introduceert het begrip ‘onduidelijkheden’. Dit begrip geeft aan dat er situaties zijn waarin het ook voor het college niet duidelijk is of er rechtmatig gehandeld is. Deze moeten dan worden toegelicht en worden gewogen door het college.
    - In de Kadernota wordt ook ingegaan op de toepassing van tolerantiegrenzen, afwijkingen en de weging hiervan. Deze begrippen zijn vooral van belang voor uw intern controleplan.
- De commissie adviseert ook fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hierover heeft de commissie BBV in de Notitie Bedrijfsvoering meer geschreven.
- De invoering betekent eveneens dat de verordeningen 212, 213 en het normenkader moeten worden geactualiseerd. Ook moeten afspraken worden gemaakt of herzien met de accountant. Hierbij moet u vooral denken aan de scope van de interne controle (getrouwheid versus rechtmatigheid), de documentatie van de uitgevoerde interne controles en de planning van de interne controle. Uw college beschikt over een “Intern controleplan – Gemeente Edam-Volendam 2022” (hierna: intern controleplan). Het intern controleplan bevat belangrijke randvoorwaarden om in kalenderjaar 2024 een rechtmatigheidsverantwoording op te kunnen stellen met betrekking tot verslagjaar 2023. Wat ons in het Intern controleplan is opgevallen, is dat in het intern controleplan alle rechtmatigheidscriteria zijn opgenomen, dus ook rechtmatigheidscriteria die vallen buiten de kaders van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij hebben het college geadviseerd om na te gaan of dit een bewust keuze is en anders de rechtmatigheidscriteria, in lijn met de kadernota, te beperken tot de rechtmatigheidscriteria die vallen binnen de kaders van de rechtmatigheids-verantwoording, zijnde het begrotingscriterium, het voorwaardecriterium en het misbruik & oneigenlijk

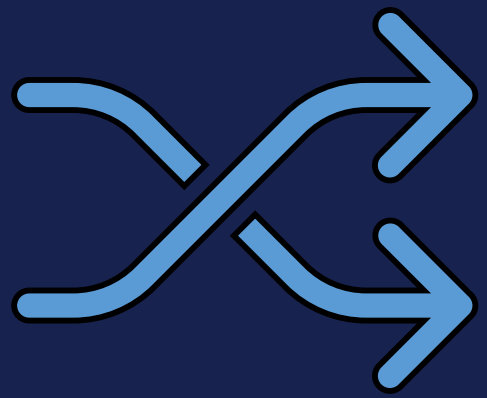
gebruik criterium. Hierbij kan over voorwaardecriterium overigens, net als bij de accountantscontrole, beperkt worden tot de aspecten recht, hoogte en duur.

- Bij aan derden uitbestede werkzaamheden is het belangrijk als gemeente zelf zekerheid te krijgen over de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de Kadernota uitgewerkt.

Het is belangrijk dat op korte termijn de noodzakelijke vervolgstappen gezet worden. De belangrijkste treft u in de volgende tabel aan.

Stappen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2023	(in concept) Gereed	Onderhanden
Voorbereiden besluitvorming gemeenteraad (verantwoordingsgrens, rapporteringsgrens en normenkader)		⏳
Uitwerking rechtmatigheidscriteria en het actualiseren van een intern controleplan		⏳
In kaart brengen relevante wet- en regelgeving en het doorvertalen naar een zichtbaar uitgewerkt toetsingskader		⏳
Uitvoeren risicoanalyse inclusief risico's ten aanzien van de financiële verslaggeving en rechtmatigheid (wat kan er misgaan en wat is de impact hiervan).		⏳
Aanpassen van de verordeningen 212 en 213		⏳
Relevante beheersmaatregelen identificeren en kritisch beoordelen van de processen		⏳
Bepalen van gegevensgerichte detailcontroles (afdekken restrisico) en actualiseren van werkprogramma's.		⏳

5. Overige aangelegenheden

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van Europese aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Edam-Volendam, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude. Tot slot merken wij op dat het college inmiddels beschikt over een frauderisicoanalyse.

Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Op 13 september 2021 publiceerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ("NBA") een consultatiedocument waarin werd voorgesteld dat accountants verplicht worden om altijd in aparte secties over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring. Met ingang van verslagjaar 2022 is deze verplichting al voor wettelijke controles, waar uw gemeente onder valt, van toepassing.

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Op 13 september 2021 publiceerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ("NBA") een consultatiedocument waarin werd voorgesteld dat accountants verplicht worden om over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring. In 2022 heeft de NBA de notitie 'Frauderisicobeheersing: aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders' uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de raad en het college, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude.

Van het bestuur, in uw geval zowel de raad als het college wordt daarom verwacht dat u frauderisico's in kaart brengt en adequate maatregelen neemt om deze te beheersen. Omdat bij fraude sprake is van bewust handelen van personeel of management, is een goede frauderisicoanalyse ook in uw belang, ter voorkoming van daadwerkelijke fraude. Een door u zelf uitgevoerde frauderisicoanalyse vormt voor controlerend accountants ook het startpunt van hun werkzaamheden ten aanzien van frauderisco's.

Het college van burgemeester en wethouders beschikt inmiddels over een analyse van frauderisico's waarbij ook beheersmaatregelen zijn benoemd die onderkende risico's moeten mitigeren. Gelet op de mogelijke impact van fraudes die zich voor kunnen doen, vragen wij uw aandacht om de frauderisicoanalyse regelmatiger te actualiseren, het proces van actualiseren van de frauderisicoanalyse meer te dynamiseren en de onderkende risico's meer expliciet te verbinden met de uit te voeren interne controlewerkzaamheden. Wij adviseren u daarnaast om bij onderkende risico's de kans (dat een risico zich voordoet) en de impact (het mogelijke schadedrag) in te schatten, wat kan helpen bij het maken van keuzes om de risico's te beheersen.

Uit onze werkzaamheden zijn, voor zover wij hebben kunnen vaststellen op basis van de verstrekte controle-informatie, overigens geen gevallen of vermoedens van fraude van materieel belang gebleken.

Continuïteit

Een aanleiding voor het verplicht rapporteren over continuïteit is de toenemende behoefte aan transparante informatie over bijvoorbeeld organisatie-specifieke inzichten en langetermijnperspectieven. Omdat bij het opstellen van de jaarrekening wordt uitgegaan van de continuïteitsveronderstelling, is continuïteit ook een belangrijk aandachtspunt voor accountants bij de controle van de jaarrekening.

Meer aandacht van de accountant voor continuïteitsrisico's leidt er mogelijk toe dat organisaties vaker stilstaan bij hun continuïteitsveronderstelling, hierop acteren en er (uitgebreider) over rapporteren in het jaarverslag. De accountant kan hierop steunen en in de controleverklaring verwijzen naar de desbetreffende passages. Als sprake is van continuïteitsrisico's, bent u verantwoordelijk voor het maken van een gedetailleerde beoordeling in hoeverre de organisatie haar continuïteit kan handhaven, inclusief een kasstroom- en/of convenantenprognose. De accountant beoordeelt deze plannen en maatregelen en evalueert de prognoses.

Uiteraard hebben gemeente en andere decentrale overheden een bijzondere positie als het gaat om het aspect continuïteit. Wel dient er ook bij gemeenten, zij het in mindere mate, aandacht te zijn voor dit onderwerp, omdat deze verplichting geldt voor alle wettelijke controles. Uit onze controlewerkzaamheden, waaronder het kennis nemen van de begroting 2023 – 2026 alsmede de financiële resultaten zoals deze blijken uit de financiële administratie tot het moment van afgifte van onze controleverklaring en het kennis nemen van de uitkomsten van het financieel toezicht regime door de Provincie Noord-Holland op basis van haar beoordeling van uw begroting zijn ons geen bijzonderheden gebleken.

Wij verwijzen u verder naar de, verplicht in de controleverklaring opgenomen, passages omtrent fraude en continuïteit.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Edam-Volendam in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Edam-Volendam, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Edam-Volendam of een bij de gemeente Edam-Volendam betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
Subsidiecontrole van de financiële verantwoording van het project “Historische scheepswerf Botter+ op het Slobbeland in Volendam”

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Edam-Volendam in 2022 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Afwijkingen Europese aanbestedingsregels	€ 241.000	N.v.t.
Begrotingsonrechtmatigheid programma’s	€ 166.000	N.v.t.
Begrotingsonrechtmatigheid kredieten	€ 44.000	N.v.t.
Rechtmatigheidsfouten PGB’s Jeugdwet en Wmo	€ 15.000	€ 15.000

Verplichtingen en lasten niet volledig	€ 51.000	€ 51.000
Totaal fouten	**€ 517.000**	**€ 51.000**
Onzekerheden		
Onzekerheden sociaal domein – PGB's Jeugdwet en Wmo	€ 214.000	N.v.t.
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Jeugdwet	€ 716.000	N.v.t.
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Wmo	€ 420.000	N.v.t.
Verplichting onvoldoende onderbouwd	€ 70.000	€ 70.000
Totaal onzekerheden	**€ 1.420.000**	**€ 70.000**

Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college van burgemeester en wethouders bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport "In het publieke belang" van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een inschatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	116	126
Overige teamleden	636	686

Het hogere aantal bestede uren wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat het aantal SiSa-regelingen, waarover u met de jaarrekening 2022 verantwoording moet afleggen, significant is gestegen. Met onze brief d.d. 6 februari 2023 met kenmerk 312020004.23.063 inzake "Controle verantwoordingsoverzicht SiSa 2022" hebben wij u daarover geïnformeerd. In de "geraamde tijdsbesteding" zijn hiervoor minder uren geraamd.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de raad en het college van burgemeester en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS